

EKONOMİK GÖRÜNÜM

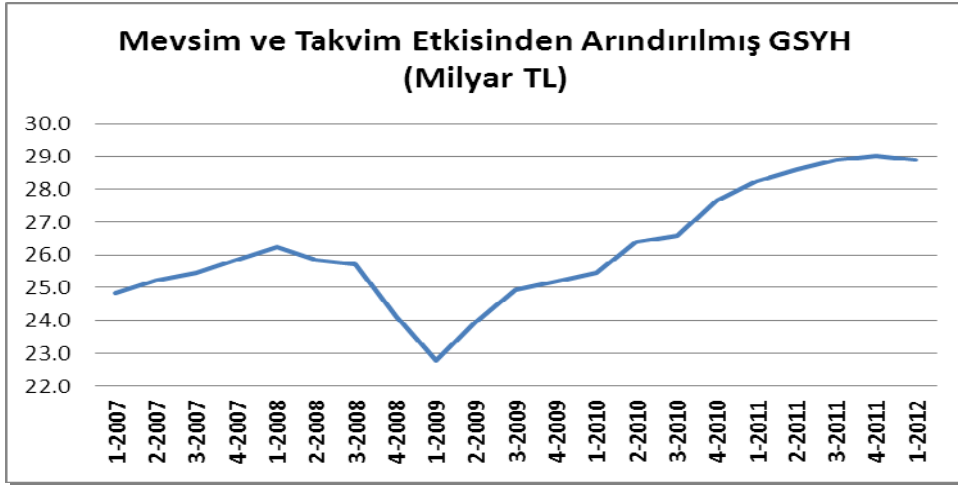
EKONOMİ POLİTİKALARI GENEL BAŞKAN YARDIMCILIĞI
Temmuz 2012, No: 35

Bu sayıda;

2012'nin İlk Üç Ayına İlişkin GSYH verileri değerlendirilmiştir.

İlk üç ayda ekonomide sert fren!

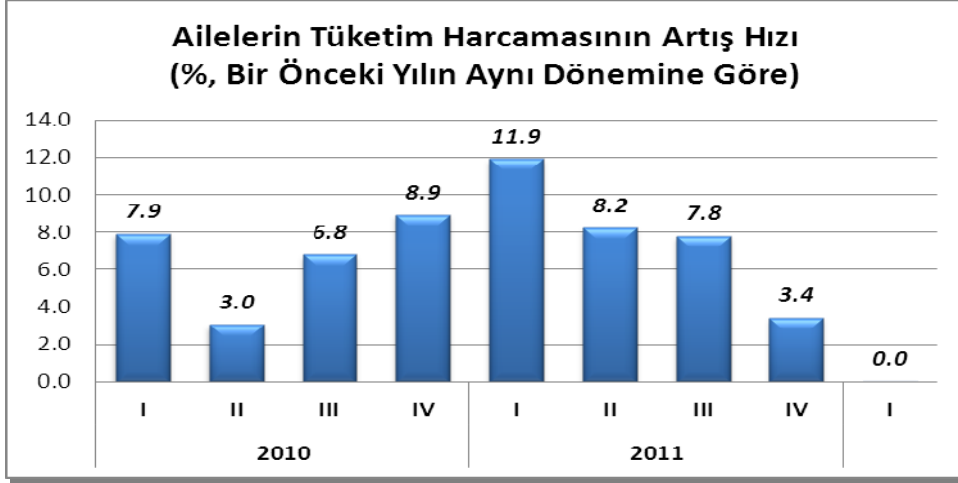
- TÜİK 2012'nin ilk üç ayına ilişkin büyüme verilerini iki kez açıkladı. Mevsim ve gün etkisinden arınmış GSYH verilerinde yapılan hata, bir gün sonra, düzeltildi ve veriler kamuoyuna ikinci kez açıklandı.
- 2 Temmuz tarihindeki ilk açıklama bu yılın ilk üç ayında büyümenin, bir önceki üç aya göre, % 0,2 olduğunu söylerken; ardından gelen ikinci açıklama büyüme bir yana aynı dönemde % 0,4'lük bir daralma olduğunu gösterdi. Bu, 11 çeyrek sonra yani 2009 yılının ilk üç ayından bu yana GSYH'daki ilk daralma. Böylece Türkiye ekonomisinin 2012'nin ilk üç ayında durgunluğun eşliğinde olduğu da anlaşılmalı oldu. İkinci üç aya ilişkin verilerde de daralma olursa ekonominin teknik olarak durgunluğa girdiği resmileşecek.

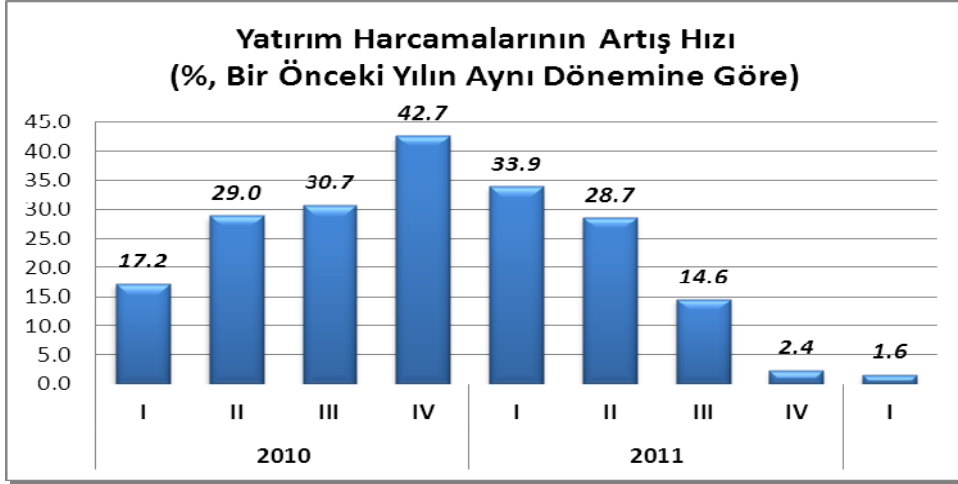
Kaynak: TÜİK

- Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmamış ham GSYH verilerinin gelişimine bakıldığında geçen yılın ilk üç ayında % 11,9 büyüyen ekonominin, bu yılın aynı döneminde % 3,2 büyüdüğü anlaşılıyor.
- Çalışma günü farklılıkları giderilmiş GSYH'da ise geçen yılın aynı döneminde % 11,9 büyüyen ekonominin, bu yılın aynı döneminde ancak % 2,4 büyüdüğü ortaya çıkıyor. Bu geçtiğimiz yılın ilk üç ayında beş birim artan gelirin bu yıl ancak bir birim arttığını gösteriyor. Veriler ekonomide yumuşak bir düzeltmeden çok, sert bir frene işaret ediyor.

- Özellikle hane halkı yani ailelerin tüketimine bakıldığında bu tablo daha net ortaya çıkıyor. Geçen yılın ilk üç ayında % 11,9 artan ailelerin tüketiminin bu yılın aynı döneminde hiç artmadığı görülüyor. Ailelerin tüketimi, artan nüfus ve aile sayısına rağmen, geçen yılki düzeyinde... Bu tüketim harcamalarında bıçak gibi bir kesilmenin olduğunu gösteriyor. Keza benzer bir durum yatırım harcamalarında da söz konusu. Geçen yıl % 34 civarında artan toplam yatırım harcamaların bu yılın aynı döneminde sadece % 1,6 arttığı görülüyor.

Kaynak: TÜİK

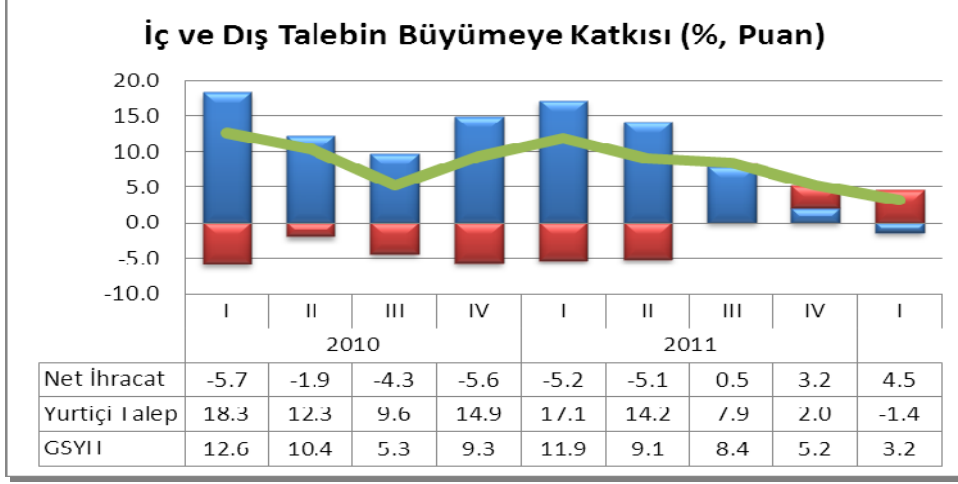

Kaynak: TÜİK

- İlk üç ayda büyümeye yapılan katkının talep bileşenlerin bakıldığında ise yurtiçi faaliyetlerindeki yavaşlamanın boyutu daha da iyi anlaşılıyor. Nitekim ilk üç ayda nihai yurtiçi talepten (tüketim + yatırım) büyümeye 1 puanlık katkı gelmiş. Ancak bu mevcut stokları eritilerek karşılanmış. Nitekim ilk üç ayda stok erimesi nihai yurtiçi

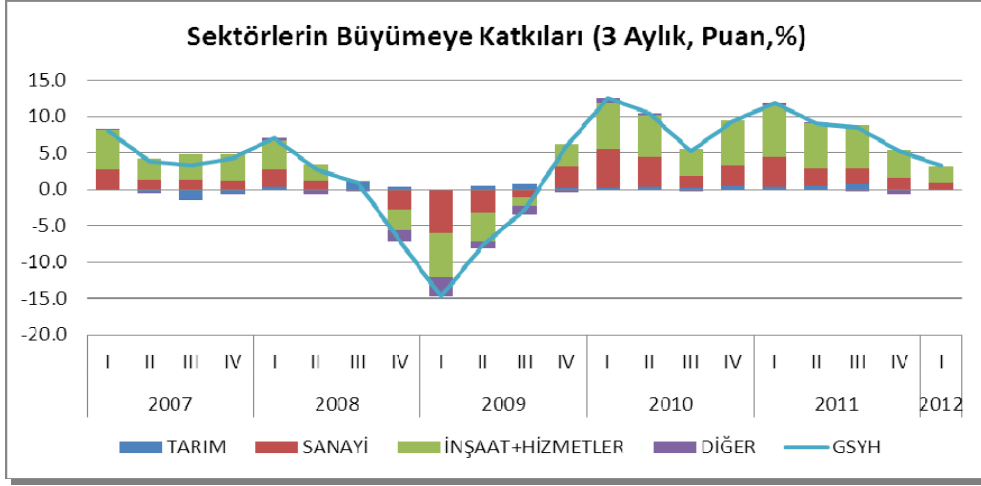
talebi 2,3 puan aşığı çekmiş. Buna bağılı olarak toplam yurtiçi talep büyüme yi 1,4 puan aşığındirmiş.

- Aynı dönemde ihracatın büyüme ye 3 puanlık katkısının olduğı, buna karşın ithalattaki hızlı yavaşlamanın büyüme ye 1,6 puan katkı yaptığı görölüyor. Böylece net ihracattan gelen 4,6 puanlık katkı ile ilk üç ayda büyümenin tamamının yurt dışı talepten kaynaklandığı anlaşılıyor.

Kaynak: TÜİK

- GSYH' nın sektörlere göre gelişimine bakıldığında ise ilk üç ayda en hızlı katma değer artışı tarım sektöründe gerçekleşti. Yılın ilk üç ayında, 2011'in aynı dönemine göre, tarım katma değerinde % 4,5 oranında artış olurken, sanayi, inşaat ve hizmet sektörleri katma değerinde sırasıyla % 3, % 2,8 ve % 3,5 artış olduğı dikkati çekiyor.
- Tarım, Sanayi, İnşaat ve Hizmet sektörlerinin büyüme ye yaptığı katkılar ise sırasıyla 0,2, 0,9, 0,2 ve 2,1 puan. Yani ilk üç ay büyümenin % 66,9'u hizmet sektöründen % 26,7'si sanayiden, % 6,3'ü ise tarımdan geldi.

Kaynak: TÜİK

Genel Değerlendirme ve Sonuç

- Türkiye ekonomisi yılın ilk üç ayında sert bir fren yaptı. Özellikle ailelerin tüketim harcamalarındaki ani duruş oldukça dikkat çekici...
- Bir ekonomide vatandaşların refahlarını artırmalarının temel ölçütlerinden birisi tüketimlerinin artmasıdır. Bu açıdan bakıldığında 2012'nin ilk üç ayında vatandaşlarımızın refahında bir artış olmadığı açıkça ortaya çıkıyor. İlk üç ayda ekonomideki çarkların yurtdışındaki ailelerin tüketimleriyle döndüğü görülüyor.
- Ekonomideki sert freni diğer ülkelerin büyüme performansına bakarak da anlamak mümkün. Bu yılın ilk üç ayında Çin % 8,1 büyüyerek dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisi olma konumunu korurken; 2012'nin ilk üç ayına ilişkin büyüme verisi açıklanan 52 ülke içinde Türkiye, % 3,2 büyüme oranı ile 22. Sırada.
- Nitekim 2012'in ilk üç ayında, bizim gibi gelişen ve yükselen ekonomilerden Meksika'nın % 4,6, Arjantin'in % 5,2, Hindistan'ın % 5,3, Rusya'nın % 4,9, Endonezya'nın % 6,3, Malezya'nın % 4,7, Şili'nin % 5,6 büyüdüğü dikkati çekiyor.
- Ekonomideki bu yavaşlama üzerinde ciddiyetle durulması gerekiyor. Özellikle vatandaşların ve şirketlerin borçları bir önceki krize göre, yani 2009'a göre, daha da arttı. Vatandaşlarımız 2009'da ya kıyıda köşede kalmış ihtiyat akçelerini bozdurarak, ya da borçlanarak krizin olumsuz etkilerini aştı. Şimdi elde ne kara gün için akçe kaldı, ne de daha fazla borçlanma imkânı. Vatandaş artık borcunu yeni borçla döndürüyor.

- Sonuçta ekonomiyi sıcak para ve borçla şişirmeyi tercih eden hükümetin yanlış politikalarının faturası ortaya çıkmaya başlamış görünüyor. Bu yılın ilk üç ayına ilişkin büyüme ve talep göstergeleri ekonomideki yavaşlamanın kontrolden çıktığı izlenimini veriyor.
- Bu durumda yapılması gereken 2010 ve 2011’de Hükümetin yaptığı gibi popülizme kapılmadan, bu yanlışın bedelini adil bir şekilde dağıtarak, yavaşlamanın kontrol altına alınmasıdır. Ekonomide fren tutmayacak şekilde bir yavaşlamanın engellenmesi ve vatandaşın borçlarının altında ezilmesinin önüne geçilmesi önemlidir.